

**Yazar
Komisyon**

Genel Kültür Genel Yetenek Ezberbozan Coğrafya Soru Bankası

ISBN 978-625-6128-58-3

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

44. Baskı: 2024, Ankara

Proje-Yayın: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: İlknur Öztürk

Kapak Tasarım: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Ankara Özgür Matbaacılık

1250. Cad. No: 25 Ostim Yenimahalle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 46821

Sevgili Adaylar,

Bu kitap Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Genel Kültür Testinde önemli bir yer tutan "Coğrafya" kapsamındaki 18 soruyu etkili bir şekilde çözebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Kitabımız, her soru için anlaşılır bir dilde hazırlanmış çözümlü anlatım ve açıklamalar içermektedir. Soruları çözerek ÖSYM'nin diline hâkim olacaksınız. Meslek hayatınızda başarılar dileriz.

Pegem Akademi

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Testleri çözebilir.
- 3 Video çözümleri görüntüleyebilir.

Yapay zekânın öğrenme analizinizi yapabilmesi için interaktif içeriklere etkileşim bırakmanız gerekmektedir. Etkileşim bırakmak için testlerde yer alan cevap seçeneklerini sistem üzerinde işaretlemeniz gerekmektedir. Böylelikle yapay zekâ bırakılan etkileşimler sonrasında sizlerin başarı durumlarını tespit ederek eksik tespitinizi gerçekleştirecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve hibrit kitabınıza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

- 1. Adım Üyelik**

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

- 2. Adım Aktivasyon**

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan "**Aktivasyonlarım**" sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

- 3. Adım Ürünlerim**

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen "**Hibrit Kitap**" sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

- 4. Adım Yapay Zekâ Asistan**

Hibrit kitaptaki işaretlemeleriniz doğrultusunda eksik tespitinizi yapabilmek için menüdeki "**Arti-Asistan**" sekmesine tıklayabilirsiniz. Eksiklerinizi tamamlamak ve daha fazla içerik görmek için pegemkampus.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

**Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.**

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

İÇİNDEKİLER

Test - 1	Türkiye'nin Coğrafi Konumu - 1	1
Test - 2	Türkiye'nin Coğrafi Konumu - 2	5
Test - 3	Türkiye'de Dağlar, Ovalar ve Platolar	9
Test - 4	Türkiye'de Akarsuların Genel Özellikleri ve Akarsuların Oluşturduğu Yerçekilleri	13
Test - 5	Türkiye'de Yer Altı Kaynakları - Barajlar - Göller ve Denizler	17
Test - 6	Türkiye'de Diğer Yerçekilleri (Rüzgâr - Buzul - Karstik - Kıyı Tipleri)	21
Test - 7	Türkiye'de Toprak Oluşumu ve Toprak Tipleri	25
Test - 8	Tarama Testi - 1	29
Test - 9	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 1	33
Test - 10	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 2	37
Test - 11	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 3	41
Test - 12	Türkiye'de Doğal Afetler (Erozyon - Heyelan - Çığ - Sel vb.)	45
Test - 13	Türkiye'nin Nüfus Özellikleri - 1	49
Test - 14	Türkiye'nin Nüfus Özellikleri - 2	53
Test - 15	Türkiye'de Tarım - 1	57
Test - 16	Türkiye'de Tarım - 2	62
Test - 17	Türkiye'de Tarım - Hayvancılık - Ormancılık	66
Test - 18	Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları	70
Test - 19	Türkiye'de Sanayi ve Ticaret	74
Test - 20	Türkiye'de Turizm ve Ulaşım	78
Test - 21	Tarama Testi - 2	82
Test - 22	Karma Test - 1	86
Test - 23	Karma Test - 2	90
Test - 24	Karma Test - 3	94
Test - 25	Karma Test - 4	98
Test - 26	Genel Tarama Testi	102
Test - 27	Deneme - 1	109
Test - 28	Deneme - 2	114
Test - 29	Deneme - 3	119
Test - 30	Deneme - 4	124
Test - 31	Deneme - 5	129
Test - 32	Deneme - 6	134
Test - 33	Deneme - 7	139
Test - 34	Deneme - 8	144
Test - 35	Deneme - 9	151
Test - 36	Deneme - 10	156
Cevap Anahtarı		162

1. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısının daralmasına bağlı olarak birtakım değişiklikler ortaya çıkar. Bu değişiklikler enlem etkisi olarak açıklanır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi enlem etkisi ile açıklanamaz?

- A) Diyarbakır'ın yıllık ortalama sıcaklığının Kars'tan yüksek olması
B) Karadeniz'in Akdeniz'den daha soğuk olması
C) Kışın Samsun'un Ankara'dan sıcak olması
D) Toroslar'da kalıcı kar sınırının Kuzey Anadolu Dağları'ndan yüksek olması
E) Antalya'da yaz turizminin İzmir'den daha uzun sürmesi

2.

- I. Gürcistan
II. Bulgaristan
III. İran
IV. Ermenistan

Yukarıda numaralandırılmış ülkelerden hangilerinin Türkiye ile birlikte aynı denize kıyısı vardır?

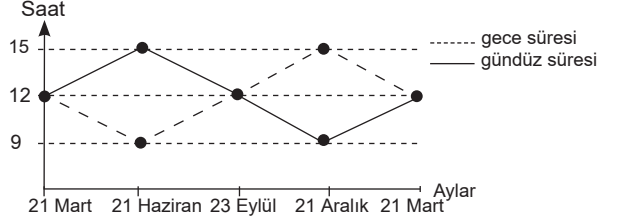
- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

3. Van ve Hakkari'nin yerel saatlerinin ulusal saatten 2 dakika geri olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre, bu illerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öğle vakitleri aynıdır.
B) Boylamları aynıdır.
C) 45°D meridyenine göre batıdadır.
D) Gün içinde ulusal saatle 12.00'de cisimlerin gölge boyu en kısa olmaz.
E) Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıkları aynıdır.

4. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de yıl içindeki gece-gündüz süresi değişimi gösterilmiştir.

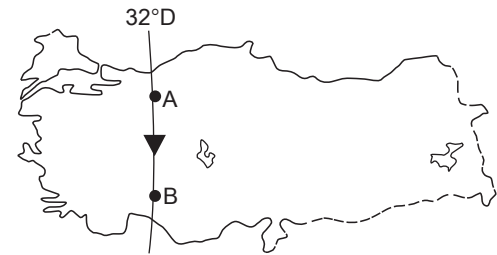
Yalnızca tablodaki bilgilere göre;

- I. 21 Mart - 23 Eylül arası dönemde gece-gündüz süre farkı sürekli artar.
II. 21 Aralık tarihinde en uzun gece yaşanır.
III. 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde gece-gündüz süre farkları eşittir.
IV. 21 Aralık tarihinden itibaren gündüzler uzamaya başlar.
V. 21 Mart ve 23 Eylül'de gece-gündüz süreleri eşittir.

numaralandırılmış ifadelerden hangisine ulaşılamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

Yukarıdaki Türkiye haritasında A'dan B'ye gidildiğinde;

- I. yerel saat,
II. Başlangıç Meridyeni'ne uzaklık,
III. Güneş ışınlarının düşme açısı

ifadelerinden hangilerinde değişim gözlenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

6. "Türkiye bulunduğu konum itibarıyla 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır. Bu durum açıklanır." **diyen bir coğrafyacı aşağıdakilerden hangisi ile cümlesini devam ettirirse ifadesini kanıtlamış olur?**

- A) Doğu Yarım Küre ülkesi olması ile
B) 30°D ve 45°D meridyenlerinin ülkemizden geçmesi ile
C) Başlangıç Meridyeni'ne göre doğuda olması ile
D) Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkı olması ile
E) Doğusu ile batısı arasında 19 meridyenlik fark olması ile

7.

- I. Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
II. Cephe yağışlarının etkili olması
III. En uzun gecenin 21 Aralık'ta yaşanması
IV. Batı rüzgarlarının etkisi altında olması

Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangileri Türkiye'nin orta kuşakta yer aldığını kanıtlar?

- A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

8. **Aşağıdaki illerin hangilerinde yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en az ve en fazla olur?**

	En az	En fazla
A)	Erzurum	İzmir
B)	İzmit	Diyarbakır
C)	Ankara	Van
D)	Eskişehir	Malatya
E)	Konya	Sivas

9.

- I. Sinop'ta yıl içinde gölge boyunun Antalya'dan uzun olması
II. Bitlis'de yıllık sıcaklık ortalamasının İzmir'den düşük olması
III. Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den düşük olması
IV. Akdeniz'de yaz turizmi süresinin Ege'den daha uzun olması
V. Sinop'ta güneşin doğuş-batış süresinin Adana'dan uzun olması

Yukarıdaki numaralandırılmış ifadelerden hangisi üzerinde mutlak konumun etkili olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Bir ülkenin jeopolitik konumu; o ülkenin coğrafi unsurlarını, dünya güç dengesini sürekli ve çok yönlü etkileyecek tarzda kullanabilmesi olarak nitelendirilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik önemini yansıtmaz?

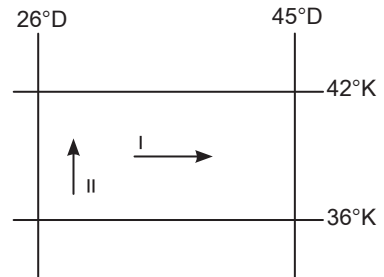
- A) İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması
B) Orta Doğu petrollerine yakın olması
C) Dünya transit ticaretinde önemli bir yere sahip olması
D) Alp-Himalaya kıvrım kuşağında yer alması
E) Üç kıta arasında köprü durumunda olması

11. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir ülkedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma kanıt oluşturmaz?

- A) Güneyden kuzeye doğru sıcaklık ortalamalarının azalması
B) En uzun gündüzün 21 Haziran'da yaşanması
C) Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den az olması
D) 2. ve 3. saat dilimleri içerisinde yer alması
E) Güneyden kuzeye doğru çizgisel hızın azalması

12.

Türkiye'de I ve II nolu doğrultular boyunca gidildikçe yıllık ortalama sıcaklıklar azalmaktadır.

Bu durumu ortaya çıkaran temel faktörler aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Yükselti	Enlem
B)	Boylam	Enlem
C)	Karasallık	Boylam
D)	Yükselti	Karasallık
E)	Enlem	Yükselti

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısının daralmasına bağlı olarak birtakım değişiklikler ortaya çıkar. Bu değişiklikler enlem etkisi olarak açıklanır.

Verilen seçenekler incelendiğinde;

- Diyarbakır'ın yıllık ortalama sıcaklığının Kars'tan yüksek olması,
- Karadeniz'in Akdeniz'den daha soğuk olması,
- Antalya'da yaz turizminin İzmir'den daha uzun sürmesi,
- Toroslar'da kalıcı kar sınırınının Kuzey Anadolu Dağları'ndan yüksek olması

bilgileri Türkiye'nin enleminin sonucunda ortaya çıkan değişikliklerdir. Ancak kış mevsiminde Samsun'un Ankara'dan daha sıcak olması denizellik ve karasallığın sıcaklık üzerindeki etkisine kanıttır.

Cevap C

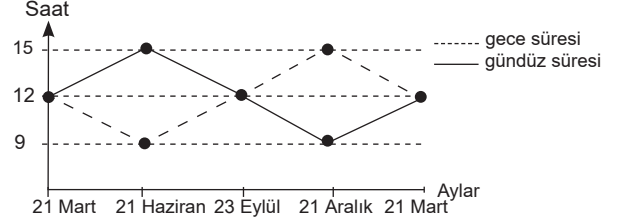
2. Türkiye göreceli konumu itibarıyla üç tarafı denizlerle kaplı bir yarımadadır. Verilen ülkelerle Gürcistan ve Bulgaristan'ın Karadeniz'e kıyısı bulunduğu için Türkiye ile birlikte aynı denize kıyısı bulunmaktadır.

Cevap A

3. Van ve Hakkari'nin yerel saatlerinin ulusal saatten 2 dakika geri olduğu tespit edilmiştir. Buna göre Van ve Hakkari aynı boylam üzerindedir ve aynı boylam üzerindeki merkezlerin yerel saatleri ile öğle vakitleri aynıdır. Yerel saatleri 2 dakika geri olduğuna göre, 45°D boylamına göre daha batıda yer alır ve göle boylarının en kısa olduğu an ulusal saate göre 12.02 olur. Ancak bu iki kent Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıkları aynı değildir. Çünkü Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe iki meridyen arası mesafe daralır. Dolayısıyla da Van, Hakkari'ye göre Başlangıç Meridyeni'ne daha yakındır.

Cevap E

4.

Grafikte Türkiye'de yıl içindeki gece-gündüz süresi değişimi gösterilmiştir.

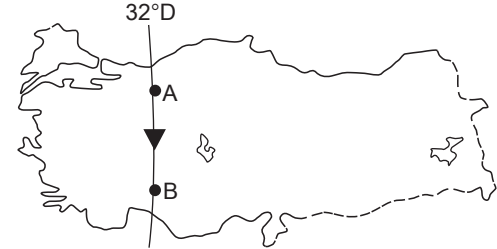
Yalnızca tablodaki veriler dikkate alındığında;

- 21 Aralık tarihinde en uzun gece yaşanır.
- 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde gece-gündüz süre farkları eşittir.
- 21 Aralık tarihinden itibaren gündüzler uzamaya başlar.
- 21 Mart ve 23 Eylül'de gece-gündüz süreleri eşittir.

bilgilerine ulaşılır. Ancak I. numaralı öncüdeki 21 Mart - 23 Eylül arası dönemde gece-gündüz süre farkı sürekli artar ifadesi yanlıştır. 21 Mart - 21 Haziran arası dönemde sürekli artar, 21 Haziran - 23 Eylül arası dönemde sürekli azalır.

Cevap A

5.

Türkiye haritasında verildiği gibi aynı boylam üzerinde yer alan A merkezinden B merkezine doğru hareket edildiğinde sadece yerel saatlerin değişmediğini söyleyebiliriz. Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklık kutuplara doğru hareket edildiğinde azalır. Güneş ışınlarının düşme açısı ise enlemle ilgili olduğu için güneye doğru hareket edildiğinde değişir ancak aynı boylam üzerinde yerel saatlerde değişim görülmez.

Cevap A

6. "Türkiye bulunduğu konum itibarıyla 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır. Bu durum açıklanır." bilgisini kanıtlamak isteyen bir coğrafyacı noktalarla boş bırakılan yeri Türkiye'nin boylam değerleri içerisinde bulunan ulusal saat dilimleri yani 30°D ve 45°D ülkemizden geçmesi ile ilişkilendirir. 0 meridyeninden doğuya doğru her 15 meridyen geçildiğinde 1 saat dilimi geçmiş olur. Dolayısıyla Türkiye 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır diyebiliriz.

Cevap B

7. Türkiye mutlak konumu itibarıyla "Kuzey Yarım Küre'de Yengeç Dönencesi'nin Kuzeyinde Orta Kuşak'ta" ve 26°D - 45°D meridyenleri arasında yer alır. Türkiye orta kuşakta bulunduğu için dört mevsim belirgin olarak yaşanır, cephe yağışları etkili olur ve sürekli rüzgarlardan batı rüzgarları etkisi altındadır. Türkiye'de en uzun gecenin 21 Aralık'ta yaşanması Kuzey Yarım Küre'de yer almasının bir sonucudur. Çünkü 21 Aralık'ta Kuzey Yarım Küre'de yer alan tüm merkezler en uzun gece sürelerini yaşar.

Cevap D

8. Türkiye'de 2016'dan beri yıl boyunca 45°D'da yer alan Iğdır ulusal saat olarak kullanılır. Yerel saatle ulusal saat arasındaki farkın en az olması için 45°D meridyenine en yakın olan il Erzurum, bu farkın en fazla olması için ise 45°D meridyenine en uzak olan il İzmir seçilmelidir.

Cevap A

9. Öncüllerde verilen bilgiler dikkate alındığında;
- Sinop'ta yıl içinde gölge boyunun Antalya'dan uzun olması,
 - Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den düşük olması,
 - Akdeniz'de yaz turizmi süresinin Ege'den daha uzun olması,
 - Sinop'ta güneşin doğuş-batış süresinin Adana'dan uzun olması

Türkiye'nin mutlak konumunun sonucunda ortaya çıkan durumlarıdır. Ancak Bitlis'de yıllık sıcaklık ortalamalarının İzmir'den düşük olması yükselti, karasallık ve denizellik ile ilgilidir.

Cevap B

10. Bir ülkenin jeopolitik konumu; o ülkenin coğrafi unsurlarını dünya güç dengesini sürekli ve çok yönlü etkileyecek tarzda kullanabilmesi olarak nitelendirilir.

Buna göre Türkiye'nin;

- İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- Orta Doğu petrollerine yakın olması,
- Dünya transit ticaretinde önemli bir yere sahip olması

jeopolitik önemini yansıtır. Ancak Türkiye'deki dağların oluşum şekli, göreceli konumunu yansıtsa da jeopolitik önemini yansıtmaz.

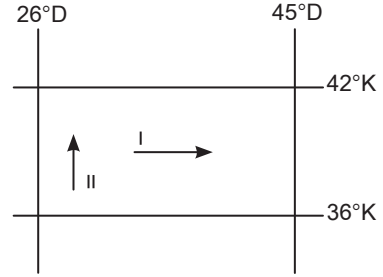
Cevap D

11. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer alır. Bu durumun sonucunda ise;

- güneyden kuzeye doğru sıcaklık ortalamalarının azalması,
 - en uzun gündüzün 21 Haziran'da yaşanması,
 - Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den az olması,
 - güneyden kuzeye doğru çizgisel hızın azalması
- durumları ortaya çıkar. Ancak Türkiye'nin 2. ve 3 saat dilimleri arasında yer alması boylamların sonuçları arasında incelenir.

Cevap D

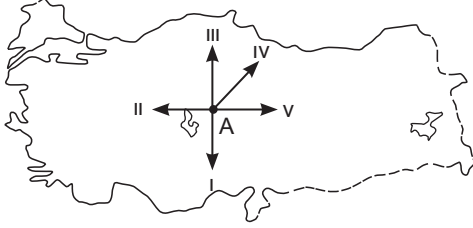
- 12.

Türkiye'de I ve II nolu doğrultular boyunca gidildikçe yıllık ortalama sıcaklıklar azalmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasındaki faktörler şunlardır: I. numaralı ok yönünde hareket edildiğinde yükseltinin artmasıyla sıcaklık azalırken II. numaralı ok yönünde hareket edildiğinde enlemin etkisiyle sıcaklık azalır.

Cevap A

1.

Yukarıdaki Türkiye haritasında A merkezinden numaralandırılmış oklar yönünde ilerlendiğinde, hangi yönde hem Ekvator'dan hem de Başlangıç Meridyeni'nden uzaklaşılr?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Durum I:** Sıcaklığın dağılışında yükseltinin etkisi ortadan kaldırılarak hesaplanan sıcaklığa indirgenmiş sıcaklık denir.

Durum II: Türkiye'nin indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasında; güneyi ile kuzeyi arasındaki sıcaklık farkı 7-8°C'dir.

Buna göre, Türkiye'nin kuzeyi ile güneyi arasındaki sıcaklık farkı aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A) Mutlak konum
B) Yerşekilleri
C) Karasallık – denizellik
D) Yükselti
E) Yağış rejimi

3. Bir ülkenin sınırları içerisindeki limanların ve kara yollarının başka ülkeler tarafından kullanılmasıyla yapılan ticarete, transit ticaret adı verilir.

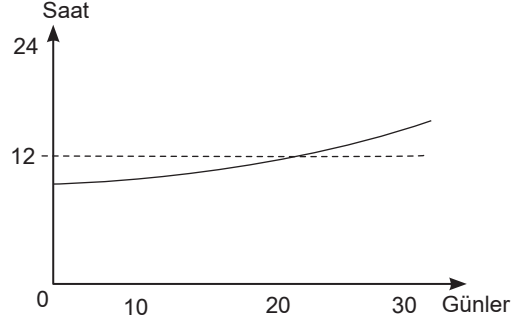
Buna göre;

- I. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- II. petrol zengini ülkelere komşu olması,
- III. teknoloji bakımından gelişmiş Avrupa'ya yakın olması,
- IV. doğu-batı yönünde geniş olması,
- V. üç kıtanın birbirine yaklaştığı yerde bulunması

İfadelerinden hangisi Türkiye'nin transit ticaretteki önemini arttırmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de gündüz süresinin bir aylık değişimi gösterilmiştir.

Buna göre, grafiğin gösterdiği ay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mart B) Aralık C) Ocak
D) Haziran E) Eylül

5.

- I. Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkının olması
- II. 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması
- III. Yerel saatinin Başlangıç Meridyeni'nden ileri olması
- IV. Doğuya doğru sıcaklıkların azalması
- V. Doğu Yarım Küre'de yer alması

Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangisi Türkiye'nin boylam değerleri ile açıklanamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklığın azalması enlem etkisi ile açıklanır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi enlem-sıcaklık ilişkisine ters düşer?

- A) Antalya'da denize girme süresinin Sinop'tan uzun olması
- B) Akdeniz'de tuzluluk oranının Karadeniz'den fazla olması
- C) Ülkemizde güneyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması
- D) Ege kıyılarında kuzeye doğru ilerlendikçe sıcaklıkların düşmesi
- E) Doğuya doğru karın yerde kalma süresinin uzaması

7. Aşağıdakilerden hangisinin Antalya Bölümü ile Doğu Karadeniz Bölümü arasında farklılık göstermesi mutlak konum ile açıklanamaz?

- A) Orman üst sınırı
- B) Gündüz süresi uzunluğu
- C) Yaz turizmi süresi
- D) Yıllık yağış miktarı
- E) Kalıcı kar sınırı

8. Türkiye'de cisimlerin gölge yönü yıl boyunca kuzeydir.

Bu durum, Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kuzey Yarım Küre'de yer almasıyla
- B) Güneş ışınlarını hiçbir zaman dik almamasıyla
- C) Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda yer almasıyla
- D) Orta kuşakta bulunmasıyla
- E) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasıyla

9. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumu ile açıklanamaz?

- A) Zengin yer altı kaynaklarına sahip olması
- B) Yerçekillerinin doğu-batı doğrultusunda uzanması
- C) Doğuya doğru yıllık sıcaklık ortalamalarının düşmesi
- D) Orta Doğu petrollerine yakın olması
- E) Dört mevsimi belirgin olarak yaşaması

10. Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın güneş karşısından geçiş hızı çizgisel hız olarak tanımlanmıştır. Çizgisel hız en fazla Ekvator'dadır ve saatte yaklaşık 1670 km'dir.

Buna göre, aşağıda verilen merkezlerden hangisinde çizgisel hızın daha az olması beklenir?

- A) İzmir
- B) Sinop
- C) Ankara
- D) Antalya
- E) Malatya

11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen illerimizden hangisinde 21 Haziran tarihinde gece süresi diğerlerinden daha uzundur?

- A) Ankara
- B) İzmir
- C) Trabzon
- D) Antalya
- E) Erzurum

12.

Türkiye paralel ve meridyen aralıklarını korumak şartıyla yukarıdaki konuma sahip olsaydı aşağıdakilerden hangisinde değişme görülmezdi?

- A) Karadeniz kıyılarında yıllık ortalama sıcaklıklar artardı.
- B) Akdeniz'in tuzluluk oranı azalır.
- C) Doğu-batı arasındaki zaman farkı azalır.
- D) Antalya'da yıllık ortalama sıcaklıklar azalır.
- E) Samsun'a güneş ışınlarının düşme açısı bugünkünden daha büyük olurdu.

13. Coğrafi açıdan önemli bir konumda olan Türkiye, elverişli özellikleri nedeniyle tarihin ilk çağlarından beri büyük ölçüde yerleşime açılmış, pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır.

Buna göre;

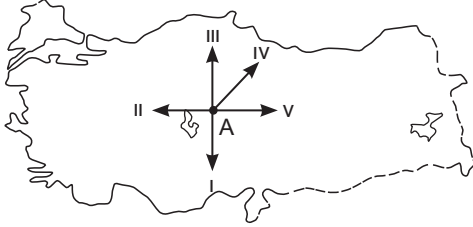
- I. zengin kültürel mirasa sahip olması,
- II. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- III. kültür turizmi potansiyelinin fazla olması

İfadelerinden hangileri yukarıdaki açıklamaya kanıt oluşturur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

ÇÖZÜMLER

1.

Türkiye Ekvator'un kuzeyinde, Greenwich'in doğusunda yer alır. Türkiye haritasında verilen oklar istikametinde ilerlendiğinde hem Başlangıç Meridyeni'nden hem de Ekvator'dan uzaklaşmak istediğimizde kuzeydoğu yönüne gitmemiz gerekir. Kuzeydoğu yönü ise IV numaralı ok yönüdür.

Cevap D

2.

Durum I: Sıcaklığın dağılışında yükseltinin etkisi ortadan kaldırılarak hesaplanan sıcaklığa indirgenmiş sıcaklık denir.

Durum II: Türkiye'nin indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasında güneyi ile kuzeyi arasındaki sıcaklık farkı 7-8°C'dir. Türkiye'nin güneyinden kuzeyine doğru gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısı daralır. Dolayısıyla da sıcaklık azalır ve bu durum Türkiye'nin mutlak konumu ile açıklanır.

Cevap A

3.

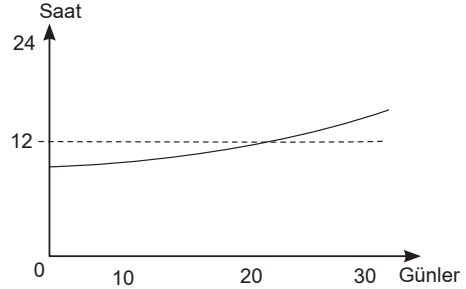
Bir ülkenin sınırları içerisindeki limanların ve kara yollarının başka ülkeler tarafından kullanılmasıyla yapılan ticarete, transit ticaret adı verilir. Türkiye'nin;

- İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- petrol zengini ülkelere komşu olması,
- teknoloji bakımından gelişmiş Avrupa'ya yakın olması,
- üç kıtanın birbirine yaklaştığı yerde bulunması

gibi özelliklere sahip olması transit ticaretin gelişmesini sağlamıştır. Ancak bir ülkenin doğu batı yönünde geniş ya da dar olması transit ticarete olumlu ya da olumsuz herhangi bir etkiye sahip değildir.

Cevap D

4.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de gündüz süresinin bir aylık değişimi gösterilmiştir. Grafik incelendiğinde bir aylık sürenin yaklaşık 21 günü gündüz süresi 12 saatin altındayken son 9 gününde ise 12 saatten daha fazla olduğu gözlenmektedir. Dünyada gündüz sürelerinin 12 saat olduğu tarihler sadece 21 Mart ve 23 Eylül ekinoksudur. Gündüz süresinin gece süresinden daha fazla olmaya başladığı tarih ise 21 Mart'tır.

Cevap A

5.

Türkiye 26°D - 45°D meridyenleri arasında yer alır. Verilen öncüller incelendiğinde;

- doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkının olması,
- 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması,
- yerel saatinin Başlangıç Meridyeni'nden ileri olması
- Doğu Yarım Küre'de yer alması

bilgileri boylam ile açıklanır. Ancak Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe sıcaklığın azalması yükseltinin artmasıyla ilgilidir.

Cevap D

6.

Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklığın azalması enlem etkisi ile açıklanır. Türkiye'de;

- Antalya'da denize girme süresinin Sinop'tan uzun olması,
- Akdeniz'de tuzluluk oranının Karadeniz'den fazla olması,
- ülkemizde güneyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması,
- Ege kıyılarında kuzeye doğru ilerlendikçe sıcaklıkların düşmesi

durumlarının ortaya çıkması enlem sıcaklık ilişkisine örnektir. Ancak doğuya doğru karın yerde kalma süresinin uzaması yükselti, karasallık ve denizellik ile ilgilidir. Dolayısıyla enlem sıcaklık ilişkisine ters düşer.

Cevap E